

Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві

Вступ

1. Хто може отримати кредити під гарантії Фонду?

2. Інші положення

В

24 листопада 2021 року набув чинності Закон України «Про Фонд часткового гарантування кредитів у сільському господарстві» (надалі – «Закон»). Закон передбачає низку можливостей, які можуть бути корисними для сільськогосподарських виробників, а також інвесторів і фінансових установ.

Головною перевагою Закону для сільськогосподарських виробників є можливість отримати кредит від фінансової установи під гарантії Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві. Така можливість дозволить українським агрокомпаніям і фермерам ефективніше залучати кредитні кошти в свою діяльність навіть при недостатності власного майна для забезпечення кредитних зобов'язань.

1. Хто має право отримати кредити під гарантії Фонду?

Право отримати кредити під гарантії Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві зможуть не всі українські агровиробники. Скористатися таким правом зможуть лише юридичні особи та фізичні особи-підприємці:

- основним видом діяльності яких є виробництво сільськогосподарської продукції;
- які володіють до 500 га землі;
- балансова вартість активів яких не перевищує 20 000 000 євро;
- чистий дохід яких від реалізації не перевищує 40 000 000 євро;
- кількість працівників яких не перевищує 250 осіб.

Закон також встановлює інші обмеження, серед яких особливу увагу треба звернути на ті, що обмежують зловживання правом на гарантування зобов'язань за кредитним договорами. Зокрема, виробник не може скористатися таким правом, навіть якщо він відповідає критеріям, встановленим Законом, якщо:

- його учасник чи кінцевий бенефіціар є одночасно учасником чи кінцевим бенефіціаром інших українських юридичних осіб, що провадять діяльність у галузі сільського господарства;
- якщо виробник є фізичною особою й одночасно виступає учасником чи кінцевим бенефіціаром інших юридичних осіб, що провадять діяльність у галузі сільського господарства;
- пов'язані з виробником особи володіють землею, площа якої сумарно з площею виробника, перевищує 500 га.

Приклад: якщо українська агрокомпанія володіє 300 га землі, має активи на суму 1 000 000 євро, дохід від реалізації 3 000 000 євро і 100 працівників, але її власник також є засновником іншої агрокомпанії або його родичі володіють більше ніж 200 га землі – така агрокомпанія не може скористатися правом на гарантування зобов'язань за кредитними договорами в рамках цього Закону.

Важливо також врахувати, що встановлений Законом перелік критеріїв українських виробників, які можуть скористатися правом на гарантування, не є вичерпним і може розширюватися за рішенням Фонду.

Гарантії, які можуть бути видані в рамках Закону, можуть видаватися тільки за кредитами, які надаються фінансовими установами. При цьому, гарантії можуть надаватися в обсязі до 50% непогашеної суми основного боргу та не більше, ніж на 10 років.

2. Інші положення

Закон також надає можливості інвесторам вкладати кошти безпосередньо у Фонд та отримувати дивіденди від його діяльності. Фонд не має статусу державного цільового фонду, проте не менше 51% його статутного капіталу повинні належати державі. Інша частина може перебувати у власності міжнародних фінансових організацій і юридичних осіб приватного права.

Закон відкриває для банків перспективи, насамперед, щодо збільшення кредитування українського агросектору. Щоправда, деякої невизначеності додає те, що наразі невідомо, як будуть враховуватись гарантії, що їх надає Фонд, при розрахунку резервів банку та інших показників, пов'язаних із ризиковістю кредитних операцій. Також невідомі конкретні критерії прийнятності щодо фінансових установ, зобов'язання перед якими може гарантувати Фонд.

Але вже зараз банкам варто врахувати наступне:

- банк не матиме права отримувати від Фонду нових гарантій за зобов'язаннями своїх позичальників, якщо протягом будь-яких 12 місяців поспіль банк вимагає від Фонду сплатити грошову суму за позичальника у розмірі, що перевищує 20% суми всіх діючих гарантій, отриманих цим банком;
- Фонд також може встановити строк, на який видача нових гарантій банку призупиняється, якщо банк отримав від Фонду менше 10 гарантій та вимагає сплати грошової суми за порушеними українським позичальником зобов'язаннями у розмірі, що перевищує 20% суми всіх діючих гарантій, отриманих банком.

Закон встановлює зобов'язання Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців (з 24 листопада 2021) утворити Фонд та прийняти нормативно-правові акти, яких передбачає Законом, та протягом шести місяців привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом. Національний банк України повинен врегулювати питання, пов'язані з діяльністю Фонду до 24 серпня 2022 року. Враховуючи це, очікувати ефективної та передбачуваної діяльності Фонду слід не раніше осені 2022 року.